

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.,
ahová a lap szellemi részéről
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya u. 1.
ahová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonalkódú felszólalások inté-
zendők.

Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre — — — — 24 K.
Félévre — — — — 12 K.
Negyedévre — — — — 6 K.
Egy óra — — — — 2 K.
— Egyes szám ára 3 fillér.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogad-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 186. szám.

Péntek, augusztus 16.

A miniszterelnök beszámolója.

— aug. 16.

Lukács László miniszterelnök tegnap mondotta el beszámolóját Nagyenyeden, nemcsak ottani választóinak óriási érdeklődése mellett, de az egész ország közönségének figyelme közben.

A miniszterelnök beszámolójáról szólva, mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a miniszterelnököt Nagyenyeden a legmelegebb szeretet vette körül s a legelkesebben nyilvánult meg a hozzá és politikájához való ragaszkodás kifejezése.

Ami a miniszterelnök beszámolójának érdemi részét, magát a beszámolót illeti, az minden tekintetben megvilágítja a helyzetet s egyformán megtudhatja belőle az ország, hogy milyen üdvös alkotásokat várhat a kormánytól és a többségtől és megtudhatja az ellenzék, hogy a miniszterelnök egyaránt hajlandó a békejobbot nyújtani feléje, vagy pedig a harci kardot fölemelni ellene, hogy az ország nyugodt fejlődését biztosítsa.

A miniszterelnök beszámolójában mindenekelőtt a lefolyt parlamenti eseményeket vázolta s kimutatta az ellenzék obstrukciójának veszedelmeit s fölvilágosítja az országot, hogy az ellenzékét küzdelmében milyen önös érdekek vezették. Ezzel az országpusztító támadással szemben a többség nemcsak kötelességét, de természetes jogát gyakorolta, amikor az ellenzék obstrukciójával szembeállt s azt letörte. Mert nem a többség, hanem az ellenzék tiporta lábbal a házszabályokat s a parlament tekintélye s maga a parlamentarizmus forgott kockán, ha a kisebbség terrorizmusát az alkotmányos többség le nem törte.

Ismertette továbbá a miniszterelnök azokat a tárgyalásokat, amelyeket az ellenzékkel folytatott s amelyek során a legmesszebbmenő határig ment el s az ellenzék hatalmi önteltségében minden ajánlatot elutasított s egyedül ő akart diktálni. A felelősség tehát a lefolyt eseményekért kizárólag csak az ellenzék terhel.

Arra a kérdésre, hogy miképpen fog alakulni a jövő, a miniszterelnök azt mondotta, hogy a jövő miképpen alakulása elsősorban és legfőképpen attól függ, hogy az ellenzék minő magatartást fog a jövőben tanúsítani és az ellenzék részéről e tekintetben mérvadó nyilatkozatok még nem ismeretesek, mert hiszen amiket egyik vagy másik lapban olvasunk, mint ellenzéki nyilatkozatokat, azokat még nem lehet egészen autentikusoknak, olyanoknak tekinteni, amelyek a pártok megálapodását képviselik.

A munkapárt nyugodtan nézhet az események elé, mert nincs semmi ok arra, hogy nyugtalanodjék vagy idegeskedjék, mert hiszen lerakta alapjait annak, hogy tovább dolgozhasson és ha nem is könnyen és nem is kellemes viszonyok között, de mégis azt, amire az országnak leginkább szüksége van, hogy azt megtudja alkotni.

A kormány és a többség óhajtja a békét, de azon az alapon, hogy a legtöbb lefolyt parlamenti események előtti helyzet visszaállítassék, arról természetesen szó sem lehet. Ha azonban abba az eszmekörbe jut az ellenzék, hogyha eleve eliminálunk mindent, ami akár a korona, akár a többség tekintélyére sérelmes volna, akkor nem lehetetlen, hogy megtaláljuk a kivezető utat. Hangsúlyozta, hogy ő és a többség abszolúte nem fogják útját állani a kibontakozásnak, sőt amennyiben tehetik, minden erővel rajta lesznek, hogy ez a kibontakozás sikerüljön. Bármiképp alakuljon is a dolog, egy szempontot érintetlenül és sértetlenül fenn kell tartanunk és ez egy a Ház munkaképességének biztosítása: ez egy olyan pont, melyet megmozgatni, vagy melyen változtatni nem engedhetünk. Minden kibontakozási módnak olyannak kell lenni, amely összeegyeztethető legyen azzal, hogy a Ház munkaképessége minden körülmények között a jövőre is biztosítottassék.

Erre a munkaképességre annál is inkább szükség van, mert nagyfontosságú kérdések várnak a legközelebbi jövőben megoldásra. Ezek között vannak a jövő évi költségvetési előirányzat, a tisztviselői nyugdíjtörvény és a választói jogra vonatkozó törvényhozási intézkedések.

Ami ezek között politikai és parlamenti szempontból legfontosabbat: a választói jogot illeti, azt a legsürgősebb feladatnak mondotta a miniszterelnök, úgy, hogy a legközelebbi választás már az új törvény alapján történjék.

A választói jog reformjánál a cél az, hogy elmenjünk a kiterjesztés rezonabilis legmesszebb határáig. Külön súlyt helyez a kormány azokra a társadalmi osztályokra, amelyek akkor, amidőn a mai választójogi törvény készült, még jóformán nem is léteztek, amelyek az utcán keletkeztek, amelyek az ipari fejlődés következtében ma már igen tekintélyes szerepet játszanak az országban, amelyek ugy képzettségüknél, mint az állami terhekben való részesedésüknél fogva teljes joggal igényelhetik, hogy ők a választói jogban részesíttessenek s ezért különös súlyt helyez arra, hogy ezeknek az igényei kielégíttessenek és kielégíttessenek főkép-

pen azáltal is, hogy egyes nagyobb ipari centrumokba szaporíttassék.

A választójogi törvény az értelmi cenzusra lesz alapítva és pedig oly módon, hogy akik az értelmiségnek magas fokán állanak, azok minden további külön nélkül megszerzik a választójogot. Ott azonban, ahol az értelmiség nagyon alacsony fokon áll, ott okvetlen kell gondoskodni bizonyos megbízhatósági kellékekről, ami a rendszer általánosságával nem jön összeütközésbe, azért, mert ezek a külön megszerzendő kellékek igen alárendelt jelentőségűek lesznek, úgy, hogy azokat mindenki könnyűszerrel megszerezheti.

A titkosság eszméjét a szavazásnál be akarja hozni a kormány a gyakorlatba mindenütt, ahol ennek indoklottsága és jogosultsága fenforog. A választási eljárásban a decentralizáció álláspontján van, vagyis községenként, illetőleg körjegyzőségenként történjék a szavazás. A választások tisztaságára a legnagyobb súlyt helyezi és igyekszik szigorú büntetésekkel a választók presszionálását kizárni. Természetes, hogy a választási bíráskodásra vonatkozó törvény új alapokra fektetendő. Hasonlóképpen a kerületi beosztás ujonnan létesítendő és végül gondoskodik arról, hogy a községi, illetőleg a törvényhatósági választójog ujonnan szabályoztassék.

Ezekben ismertettük főbb vonásai-
ban a miniszterelnök beszámolóját, amely a kormány álláspontját a jövő feladatainak megoldását tartalmazza s ebből mindenki láthatja, hogy az ország kormánya olyan kezében van, amely iránt a legteljesebb bizalommal viseltethetünk.

Tisza István gróf Torontálban.

A képviselőház elnöke Törökkanizsán. —
A törökkanizsaiak ünnepe.

— aug. 16.

Lapunk szerdai számában röviden már megemlékeztünk arról, hogy a képviselőház elnöke, Tisza István gróf rokon látogatásra szerdán délután Törökkanizsára érkezett.

Tisza István gróf törökkanizsai látogatása egészen magánjellegű volt, de a törökkanizsaiak mégis ünnepnek tekintették a képviselőház elnökének látogatását s a választókerület nemzeti munkapártja nem mulasztotta el a ritka alkalmat, hogy a körébe érkező államférfiut, akinek a jelenlegi politikai helyzetben olyan elsőrangú irányító és vezető szerepe van, melegebben és impozánsabban ne üdvözlje.

Nem készült Tisza fogadtatása politikai ünnepnek s maga Tisza István gróf is tartózkodott a politikától, de mégis politikai jelentőségűvé tette Tisza látogatá-

sát a szeretetnek és ragaszkodásnak az az impozáns kifejezése, amely Tisza irányában Törökkanizsán osztatlanul megnyilvánult, mert ez bizonyosága annak, hogy az ország közvéleményének tulnyomó része helyesli azt a politikát, amelyet a kormány és vele Tisza az ország érdekében követ s amelyvel legutóbb az országot a konszolidálás útjára irányította.

Törökkanizsa lakossága nemzetiségi különbség nélkül demonstrálta, hogy szintén azok közé tartozik, akik a kormány jelenlegi politikáját az ország üdvére valónak találják s ennek adott kifejezést azzal az osztatlan meleg szeretettel, amelyvel Tiszát fogadta. Szerényen, de komolyan és méltóságteljesen folyt le a törökkanizsaiaknak ez az ünnepe, amelybe a legkisebb zavaró incidens sem vegyült.

Törökkanizsa ünnepéről kiküldött tudósítónk a következő részletes tudósításban számol be:

Tisza István gróf fogadtatása.

Lobogódiszben várta Törökkanizsa azt az eseményt, hogy a képviselőház jelenlegi illusztris elnöke, Tisza István gróf szerdán a községbe érkezik, hogy meglátogassa a vele rokoni kötelékben álló Maldeghen grófi családot s egyúttal régi politikai barátját, Tallián Béla bárót, a torontálmezei nemzeti munkapárt elnökét.

Tisza István gróf egyenesen Gesztről jött Törökkanizsára s csupán néhány órára szállt ki Szegeden, ahol vele utazó családja tagjainak megmutatta a város nevezetességeit s miután a Tisza-szállóban megebédezt, két óra tájban tovább utazott Törökkanizsára.

Törökkanizsa lakossága nagy számmal gyűlt össze az állomáson s a járás többi vidékeiről érkezett vendégekkel együtt várta Tisza Istvánt. A jelen voltak nagy seregében ott volt a község és a járás vezetőférfiainak sorában: Jankó Ágoston udvari tanácsos alispán, Schulpe Vilmos, a törökkanizsai nemzeti munkapárt elnöke, Tallián Vilmos, Tallián Jenő, dr. Bolgár István, a törökkanizsai munkapárt alelnöke, dr. Mihálovics István főszolgabíró, Micskey Vince és Napholtz Lajos tb. főbírók, dr. Léderer Artur nagybirtokos, dr. Popovics Aurél kir. közjegyző, Dimitrievics György gör. kel. lelkész, Opreán Aurél községi jegyző, dr. Bernáth Gyula kir. táblabíró, Hirt Frigyes járásbíró, Katona Antal, dr. Balogh Marcel, dr. Perényi Lajos, dr. Schwarz Jenő, dr. Dimitrievics Milivoj ügyvédek, dr. Braun Gyula járási orvos, dr. Matthejn Simon községi orvos, Szabó János főállatorvos, dr. Szilágyi György, Bagáry Géza, Faragó Lajos járási számvevő, László Endre, Schwarz Antal, Loránt Marcel, tak. pénzt. igazgatók, Heisler Manó uradalmi intéző, Pál József, Ringhoffer Andor földbirtokosok, Löbl Miksa, Hirsch Béla, Wild Hugó, Schwarz Kálmán adótárnok, Dus Vince, Ocskay Miklós, továbbá a környékből és a járásból Csernolatetz Géza jözseffalvi, Lázár György tiszaszentmiklósi, Drázsity Vazul szerbkereszturi, Toponarszky Milivoj szerbkereszturi, György József majdani, Bodnár Sándor csókai, Somjai András feketetői községi jegyzők, Schlinger József óbébi, Kovács N. padéi róm. kath. plébánosok stb.

Nagybeeskerekről lapunk képviselőjében Somfai János felelős szerkesztő és Mayer Jenő jelent meg.

Tisza István gróf, akit Szegedtől Törökkanizsáig menő vonalon minden állomáson nagyszámu közönség várt s lelkesen üdvözölt, fél 4 órakor érkezett Törökkanizsára. A vonathoz csatolt szalonkocsiban kíséretében voltak: felesége, fia:

ifj. Tisza István gróf, gróf Bethlen Pál és neje, valamint a Bethlen-család többi tagjai, azonkívül Tallián Béla báró, aki Szegedig eléje ment Tiszának.

Amint a vonat az állomásra beérkezett s Tisza István gróf szikár alakja megjelent, viharos éljenzés harsan föl. Tisza István mindenekelőtt üdvözölte a fogadására szintén megjelent Maldeghen-család tagjait s a bájos kis komtesseket, akik minden teketória nélkül a nyakába csimpaszkodtak s össze-vissza csókolták a „Pista bácsi“-t.

A családi üdvözlés után Schulpe György, a törökkanizsai választókerület nemzeti munkapártjának elnöke a következő szavakkal üdvözölte Tiszát:

Kegyelmes Uram!

A legőszintébb szeretet és lelkesedés érzete vonult át szívünkön, midőn tudomásunkra jutott nagyméltóságodnak községünkbeli eljövetele. Ezen reményünk megvalósulást nyervén, ugyanezen érzelmek vezéreltek ide, hogy nagyméltóságodat szívünk egész melegével üdvözöljük. Midőn bizton reméljük, hogy igaz hivei körében jól fogja magát érezni, kérjük, legyen meggyőződve nagyméltóságod személye iránt mindenkor táplált hűségünk és ragaszkodásunkról. Hozta isten, óvja isten.

Ismét zajos éljenzés zugott föl az üdvözlőszavak után, amelyekre Tisza István gróf ezekkel a szavakkal válaszolt:

Fogadják hálás köszönetemet ezért az igazán nem várt megtiszteltetésért, amiben részesítettek, midőn baráti és rokoni látogatásra jöttem ebbe a nagyérdemű községbe, ahova jöve, ha nem is mondanák, úgy érzem, mintha régi jó barátok körébe jöttem volna. (Viharos éljenzés és taps.)

Most Jankó Ágoston alispán, Torontálvármegye őszinte hazafias üdvözlését tolmácsolta, amit Tisza szintén melegen megköszönt.

A bevonulás.

Ezután hosszu kocisor kíséretében Tisza István gróf bevonult a községbe, amelynek főbb utvonalait zászlós árbócok szegélyezték, míg a házak lobogókkal díszlettek. Utközben a lakosság mindenütt meleg ovációval kísérte Tiszát, aki Maldeghen gróf kastélyába hajtattott s itt szállt meg.

A délután egy részét itt töltötte Tisza, majd pedig meglátogatta Tallián Béla bárót és Schulpe Vilmost.

A fáklyásmenet.

Este 9 órára volt kitűzve a Tisza tiszteletére rendezett fáklyásmenet. Bár közben az idő kedvezőtlenre fordult s heves zápor és égi háboru keletkezett, mégis rendkívül nagy számmal gyűlt össze a közönség, amelynek egyrésze a fáklyásmenettel vonult végig a kivilágított ablaku házak mentén, másrésze pedig a Maldeghen-kastély előtt gyülekezett.

Kévessel 9 óra előtt zsufolásig megtelt a kastély hatalmas kertje s csakhamar megjelent a kastély terraszán Tisza István gróf, akit láthatólag megindított a törökkanizsaiak szeretete, amely a szakadó esőben is olyan impozáns arányban megnyilvánult.

Az ünneplést itt a törökkanizsai dalárda vezette be a Himnusz eléneklésével, amelynek akkordjai után dr. Bolgár István, a törökkanizsai nemzeti munkapárt alelnöke a következő beszédet intézte Tiszához:

Nagyméltóságú gróf ur!

Kegyelmes uram!

Törökkanizsa község választókerületének polgárai értesülvén arról, hogy nagyméltóságod a közel napok egyikén rokonai látogatására községünkbe érkezik, elhatároztuk, hogy az alkalmat felhasználva kifejezést adunk nemcsak a nagyméltóságod személye iránt érzett tisztelet, rokonszenv, becsülés és szeretet-

nek, de elismerésünknek és buzgalmunknak is azon öntudatos, bátor és az ország javát célzó működéséért, melyet mint a képviselőház elnöke, utóbbi időben kifejtett.

A körülmények, melyek tiszteletünk kifejezésére indítottak bennünket, nem engedik meg ezuttal azt, hogy azt oly impozáns módon és nagyméltóságod egyéniségéhez és az elért eredményekhez méltó módon fejezzük ki, mert nagyméltóságod nem azért jelent meg községünkben, hogy itt politikával foglalkozzék és esetleg politikai nyilatkozatot tegyen s fölünk talán szerénytelenség is, hogy egyéniségét a kedves családi körből kiragadva, néhány perere a mi számunkra foglaljuk le, de az elmúlt politikai viharok minden egyes polgárt határozott pártállásra készítettek s az elért eredmény mindnyájunk szívében oly tiszteletet s elismerést váltott ki, hogy mintegy elemi erővel tört ki az óhaj, hogy annak alkalomadtán kifejezést is adjunk.

Alkotmányunk visszaállítására óta egész a legujabb időkig az ellenzék hivatását nemesen fogta fel s köteleességét az állampolgárok melegegésére teljesítette. Merültek ugyan fel nézeteltérések is, de az ellentéteket sikerült mindig kiegyenlíteni és sikerült a békét helyreállítani. Sajnos azonban, hogy az utóbbi időben az ellenzék egy töredéke a véderő-reform és a választói jog kérdésében oly merev álláspontra helyezkedett, mely a békés megoldás lehetőségét kizárva, az országgyűlés tevékenységét nem napok, hetek- és hónapokra, de egy éven túl megbénította és megakadályozta a fontos törvényjavaslatok törvényerőre emelését, nagy kárára ugy az egyes polgárok, mint az országnak.

A helyzet ezen stádiumában foglalta el nagyméltóságod az elnöki széket és rövid idő alatt erőfeszítés és céltudatos intézkedésével az ország meglepetésére és bámulatára sikerült az obstrukció mérgefogait kiverni s az elintézésre váró fontos törvényjavaslatokat megszavaztatni.

Meg vagyunk róla győződve, hogy nagyméltóságod intézkedéseinek megtételével egy a törvény, mint a házszabályok szakaszait szem előtt tartotta és azok azokba nem ütköztek s épp azért hidegen hagytak bennünket a szenzációt hajhászó hírlapi cikkek izgató hiri. Megelégedésünket és örömlenket e hírlapi cikkek legkevésbé sem csökkentették és csak arra voltak alkalmasak, hogy a kedélyeket izgatottá tegyék.

Azt hiszem, felesleges esetelnem, hogy mily lázas izgatottsággal várta a polgárság az értesítést az országgyűlésen történt eseményekről, de mondhatom azt is, hogy a higgadtabb elemeknél az érdeklődés mellett az aggodalom is befészkelte magát a szívekbe és tényleg, amitől mindnyájan rettegünk, be is következett.

A képviselőház egy tagja, szenzációhajhászából avagy örültségből nagyméltóságod ellen merényletet követett el. (Abcug! Levele!) Hála azonban az isteni gondviselésnek, a golyók célt tévesztettek, nagyméltóságod sértetlen maradt s pár óra mulva folytatta tevékenységét. (Viharos éljenzés.)

Hogy mily felháborodást keltett a merénylet híre és mily meglepedést és örömet annak meghiusulta, azt hiszem felesleges e helyütt esetelnem, meggyőződhetett arról nagyméltóságod a merénylet után az ország minden részéből özönével vett szerencsekívánatokból. Ne tessék azonban azt gondolni, hogy ezzel az üdvözlők száma betelt, ezren és ezren vagyunk még, kik a jó barátok kívánságához sorakozunk s a kinálkozó alkalmat megragadva ezuttal is nem egyedül a magam, de az itt jelenlevő polgártársaim és százezrek nevében, magyarok és szerbek nemzetiségi különbség nélkül lelkesen egyetértve kívánjuk, adjon az Isten nagyméltóságodnak erőt, egészséget és hosszú életet, hogy megkezdett munkáját hazánk boldogítására befejezhesse. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Az éljenzés lecsillapultával

Tisza István gróf

a következő beszéddel válaszolt az üdvözlésre:

Igen tisztelt barátaim!

Az én bölcsőm is oly vidéken ringott, ahol az országnak különböző vallásfelekezeti, különböző fajhoz tartozó polgártár-

sai igaz testvéri egyetértéssel élnek együtt. Az én gyermekkori első tapasztalataimtól az immár öregedni kezdő férfi érettebb belátásáig nekem is az élet minden tanulsága azt mondja, hogy e maroknyi nemzet jövője attól függ, hogy itt, ezen a földön, ahova az isteni gondviselés vezette, faj, nemzetiségi és valláskülönbség nélkül megértsék egymást és a közös haza szeretetében egyesüljünk.

Tisztelt barátaim, az én gondolkodásomat első gyenge ifjúságomtól fogva annak a tudata hatotta át, hogy nagy veszedelmek közepette, hatalmas ellenségektől körülveve, nekünk erkölcsi erővel kell pótolni azt, ami talán fizikai erőnkől hiányzik, hogy tiszteletet, becsületet szerezzünk a magyar névnek, a magyar államnak, Szent István koronájának. Ettől a tudattól áthatva hangoztatom, hogy csak az kívánhat tiszteletet, aki megbecsüli saját magát. És ha mi hiven akarjuk szolgálni a hazát, elsősorban tartuk fenn saját intézményeinket, saját alkotmányos életünk rendjét. És azt tartom, hogy ez a munkás magyar társadalom, amely véres véréjéssel szerezte meg kenyereit és amely a hazát is fáradságos munkával szolgálja, ez a nemzet méltán megvárhatja a nemzet letéteményeseitől azt, hogy ne léhaságban, hanem komoly munkával töltsék idejüket. (Ugy van! Ugy van! Zajos éljenzés.)

Ezek a meggyőződések hatottak át régtől fogva, ezeknek igyekeztem nemesak szavakban, hanem tettekben is kifejezést adni. Azt hiszem, a becsületes és tisztességes embernek, annak, aki érdemessé akarja tenni magát polgártársai megbecsülésére, első kötelessége, hogy habozás és ingadozás nélkül, mellékteljesíteteket nem ismerve, hiven és becsületesen teljesítse kötelességeit.

Ezt igyekeztünk megtenni, tisztelt uraim és bármi következett volna és következék reám, a becsületesen teljesített kötelesség felemelő tudata biztosítja lekemnek nyugalomát. És ha ezen az uton előrehaladva sikerül polgártársaimnak rokonszenvét, becsülését, szeretetét kiérdemelni, ez a legszebb jutalom, amit a közélet férfja várhat.

Tisztelt uraim, azért a becsületes és férfias baráti szeretetért, amely önöket idehozta, hogy baráti kezüket nyujtsák felém, fogadják egy becsületes ember igaz köszönetét!

Perecekig tartó taps és éljenzés viharzott föl Tisza szavaira, majd fölhangzott a Szózat s a közönség ennek hangjai mellett lelkes hangulatban szétoszlott. A szép nap emléke, amelynek kitűnő és föl-emelő sikere Tallián Vilmos érdeme s kinek ebben dr. Mihálovics István főszolgabíró segédkezett, sokáig zsongott az emberek lelkében.

Tisza István gróf ma délutánig maradt Törökkanizsán s azután visszautazott családjával Gesztre.

HIREK.

— **Szent István napja.** Augusztus 20-ikán, Szent István napján a nagybecskereki róm. kath. templomban d. e. 10 órákor ünnepi istentisztelet lesz, amelyre hatalmasok a hatóságok és testületek képviselői.

— **Esküvő.** Béer Jenő okl. gépészmérnök, kir. ipari segédfelügyelő f. hó 22.-én tartja esküvőjét Csáktornyan Neufeld Olga kisasszonnyal.

— **Tisza István gróf Törökkanizsán.** — **Tisza elutazása.** Mint Törökkanizsáról telefonozták lapunknak, Tisza István gróf tegnap meglátogatta dr. Bolgár István ügyvédet, a törökkanizsai nemzeti munkapárt alelnökét, a selyemfonódát, továbbá a törökkanizsai és környékbeli tanítók részére szervezett szőlőjé-tanfolyamot, amelyet nagy érdeklődéssel szemlélte és szíves barátságos társalgott a tanítókkal, akiknek meleg elismerését fejezte ki. A képviselőház elnöke többi idejét családi körben és Tallián Béláéknál töltötte. Tisza István gróf ma déli 12 órákor

utazott el Törökkanizsáról s az állomásnál meleg ovációval bucsúztatták el. Tisza családjával Törökkanizsáról Szegeden át hazautazott Gesztre.

— **Beírások az áll. felső kereskedelmi és polgári iskolába.** A helybeli m. kir. áll. felső kereskedelmi s az áll. polgári iskolában az 1912—1913. tanévi beírások a következő napokon fognak megtartatni:

a) A felső kereskedelmi iskolában a beírások f. évi szept. hó 2.-án és 3.-án d. e. 9 órákor tartatnak meg. Az első osztályba, a törvényes létszám belevén töltve, tanulók már nem vehetők fel s így beiratkozni csak a középső és a felső osztályokba lehet. A javító és pótló vizsgálatok f. évi aug. hó 30.-án és 31.-én d. e. 9 órákor és d. u. 3 órákor tartatnak meg. Az érettségi írásbeli vizsgálatok terminusa f. évi szeptember hó 5, 6, 7, 9 és 10-ike.

b) Az áll. polgári iskolában a beírások f. évi szeptember hó 2.-án, 3.-án és 4.-én tartatnak meg. A javító- és pótló vizsgálatok f. évi szept. hó 2.-án és 3.-án d. u. 3 órákor. A különbözeti vizsgálatok f. évi aug. hó 30.-án és 31.-én d. u. 3 órákor lesznek. Különbözeti vizsgát azok tesznek, akik a gimnázium, vagy a reáliskolából a polg. iskolába ohajtanak átlépni, vagy az oly tanulók, akik a népiskola V. vagy VI. osztályát sikeresen végezvén, a polgári iskola II., illetőleg III. osztályába ohajtanak beiratkozni. — Az áll. felső kereskedelmi és polgári iskola igazgatósága.

— **A városok államsegélye.** A hivatalos lap mai száma közli a városok fejlesztéséről szóló szentesített törvényjavaslatot, amely megállapítja a városok államsegélyeit. E szerint Nagybecskerek és Nagykovács városai 27 ezer korona évi államsegélyt, Pancsova törvényhatósági joggal felruházott város pedig 50 ezer koronát kap. Az államsegélyt a városoktól megvonni, vagy összegében megváltoztatni, csak törvényhozási uton lehet. A törvény rendezi a városi tisztviselők fizetéseit is, amely Nagybecskerek város tisztviselőit a VII—XI. fizetési osztályokba sorozza s mindegyik fizetési osztályban három fokozatot állapít meg. A VII. fizetési osztály első fokozatában a fizetés 6000 korona, a VIII-ikban 4400, a IX-ikben 3200, a X-ikben 2400, a XI-ik osztály első fokozatában pedig 1800 kor.

— **A torontálvármegyei árvízkarosultakért.** Mint Zombolyáról írják, a zombolyai járásban a torontálvármegyei árvízkarosultak javára a következő adományok folytak be: Zombolya községből 927 kor. 46 f. Csernye községből 60 kor. Németesernyéről 142 kor. 50 f. Magyar-csernyéről 29 kor. 60 f., Csősztelekről 10 kor., Tóbaról 10 kor., Nagytőszegről 100 kor., Kistőszegről 100 kor., Szenthubertől 30 kor., Károlyligetről 30 kor., Szentborbáláról 30 kor., Kiskomlósról 100 kor., Garabosról 300 kor., Nagykomlósról 216 kor. 45 f., Kunszöllősről 25 kor. 02 f., Vizesdről 20 kor. Összesen 2161 kor. 03 fill.

— **Öngyilkos táncosnő.** Lugosról jelentik: A lugosi Páva-szálló egyik szobájában tegnap reggel vértócsában találtak egy nőt. Az ismeretlen mindkét kezének ütőerét elvágta. Az előhívott orvos a hölgyet eszméletre térítette. Súlyos beteg a kórházba szállították. Levelet hagyott hátra, melyben megírta, hogy valódi nevét nem vallja be, elégedjek meg a hatóság azzal, ha azt mondja, hogy ő Draschinszky Anna táncosnő. Tettének okát nem vallja be s kéri a rendőrséget, hogy holmiját egy jelenleg Lugoson gyakorlatozó tüzérhadnagynak adja át.

— **A lenditőkeréken.** Mint Lugosról jelentik: Ballán Romulusz, a lugosi gőztéglagyár munkása tegnapelőtt reggel a cserépszajtoló padlásán dolgozott, midőn észrevette, hogy az egyik nagy lenditőkerékről lecsuszik a szij. Odament, hogy a szijat ismét ráigazítja a kerékre, miközben a kötényt és lobogó alsóruháját a kerék elkapta és a huszonöt éves munkás alsótestét olyképen összeroncalt, hogy a szerencsétlen ember ma élet-halál közt lebeg. A lugosi kórházba szállították.

TUBERKULÓTIKUS BANTALMAK ELLEN

TUBERCULIN — ILL. SERUM — KÚRÁK

ALKALMAZTATNAK

Dr. HEINERMAN SANATORIUMÁBAN.

926—x.4

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5—7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjele” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beírások szintén ott eszközöltenek.

Augusztus 31. Közig. bizottság ülése.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök beszámolója.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A miniszterelnök tegnap nyilatkozatairól egy előkelő szerepet játszó politikus a „Torontál” tudósítójának a következőket mondotta:

Lukács miniszterelnök beszédének polemikus részeiben úgy beszélt, ahogyan egy győztes többség vezérének beszélnie illik. Oktalanság volt azt várni, hogy a nyert csata után a hatalmas, egységes és a közvélemény támogatását érző munkapárt vezére talán a rezignációnak, a kishitűségnek, vagy éppen a meghunyászkodásnak hangján fog beszélni. Az pedig valóságos politikai szükség volt, hogy azért a sok csipkedésért és támadásért, melyben Lukácsot Andrassy és környezete szakadatlan illette, végre erős visszautasítást is halljunk. A beszámoló polemikus részében az Andrassyval foglalkozó passzus a legsikerültebb; valóban nem is lehet azt másképpen mint gunyos mosolylyal fogadni, ha ugyanazok az Andrassyék, akik mindenképpen rontani igyekeztek Lukácsnak Justhékkel folytatott tárgyalásait, most azt vetik szemére a miniszterelnöknek, hogy miért nem egyezett meg Justhal.

Az kétségtelen, hogy a miniszterelnök beszédéből kicsendült az az őszinte óhaj, hogy a politikai kibontakozás békés uton legyen elérhető. A munkapárt erős pozícióban van, a parlament munkaképességét egymagában is képes biztosítani, az ellenzék pedig zsákutcába került, mert végre is nem ülésezhetnek állandóan az Országház-kávéházban. Saját érdekében meg kell tehát találnia a béke módozatait. Diktálnia a feltételeket természetesen nem lehet, csak úgy nem, mint ahogy nem diktálhatta a kormánynak, hogy milyen politikát folytasson. Ha az ellenzék

ezt belátja és ha a lefolyt harc nagy eredménye, a parlament munkaképessége feltétlenül biztosítható, akkor a békének nem lesz akadálya. A kormány és a többség konciliáns magatartásán a békés kibontakozás semmiestre sem fog mulni.

A miniszterelnök itthon.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lukács László miniszterelnök ma reggel 4 óra 50 perckor kíséretével Nagyenyedről Budapestre érkezett.

Minisztertanács.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délután 5 órakor a miniszterelnöki palotában Lukács László miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen résztvett a kabinetnek valamennyi Budapesten időző tagja.

Vasuti szerencsétlenség Oroszlámoson.

Oroszlámos, aug. 16. (A „Torontál” eredeti telefonjelentése.) Izgalmas szenációja volt tegnap Oroszlámosnak. A Budapest—Verciorova között közlekedő 708. számú gyorsvonatot ugyanis Budapestről jöve baleset érte Oroszlámoson. A gyorsvonat három utolsó kocsija ugyanis, mikor a vonat délután 12 óra 3 perckor Oroszlámos állomáshoz ért, hibás váltóállítást következtében kisiklott. A kocsik egyikén az ajtónál állt Fekete Jánosné vonattisztogató asszony, aki a kisiklásnál kibukott a vonatból s az ütközők között a vonat alá esett s a kerekek agyongázolták. A vonaton a baleset óriási pánikot keltett az utasok között, de szerencsére egyéb nagyobb baj nem történt, minthogy az utasok közül néhányan könnyebben megsebesültek s a kisiklott kocsik megrongálódtak. A szerencsétlenség különösen Temesvárott keltett nagy izgalmat, mert sok temesvári volt a vonaton, akiket hozzátartozóik vártak. A vonat csak hat órai késéssel érkezett Temesvárra ahol a várakozók valósággal megrohanták a vonatot s keresték hozzátartozóikat. A vizsgálat folyik.

A Kereskedelmi bank csalóját hazahozták.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank hirhelt csalóját, Bauer-Bajor Lajost, akit tudvalevőleg Amerikában letartóztattak, ma reggel hazahozták Budapestre. A kiküldött detektívek reggel 7 órakor érkeztek meg vele Oderberggről s megérkezése után egyenesen az ügyészség fogházába vezették.

Szélhámos bankhivatalnok.

Budapest, aug. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosi rendőrség letartóztatta Ulm Sándor bankhivatalnokot, akit nemrégiben a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól adósságai miatt elbocsátottak. Ulm Sándor több csalást követett el egyes fővárosi cégek kárára s ezért tartóztatta le a rendőrség.

TÖZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11.49	—
Buza (áprilisra)	11.86	—
Rozs (októberre)	9.49	—
Zab (októberre)	9.91	—
Tengeri (augusztusra)	9.47	—
Tengeri (szeptemberre)	9.23	—
Tengeri (májusra)	7.58	—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Eladó.

Grisza Mihálynál Törökbecse—Aracson a „Szarvas”-vendéglőben saját termésű jól beérett makói vöröshagyma két vagonnal eladó. — Vételár 50 kilogrammon felül megegyezés szerint. — — — — — 979—2.2

Torontálsziget község előljárásága.

1000—1912. kig. szám. 981—1

Hirdetmény.

Torontálsziget község tulajdonát képező mintegy 350 holdat kitevő szántója 2 holdas parcellákba való kijelölésére pályázat hirdetik, melyre vállalkozó földmérők ajánlataik benyújtására felhívattak.

Határidő f. évi augusztus hó 22.

Részletes feltételek a jegyzői irodában tekinthetők be.

Torontálszigeten, 1912. augusztus hó 14.

Az előljáróság.

Hirdetmény.

Orlód község tulajdonát képező, Csenta község közelében levő mintegy 930 hold I-ső minőségű szántóföld és pedig 460 hold buza-vetés, a többi kukoricavetés alá, egy évre bérbe fog adni.

Az árverés f. évi augusztus hó 29-én d. e. 9 órakor a helyszínen veszi kezdetét.

Az árverés 2 holdas parcellákban fog megtartatni.

A buza- és kukoricavetés alá eső föld azonnal fizetendő, a kukoricavetés alá eső föld után parcellánként 40 korona azonnal, a többit 1913. évi március hó 1-én Orlód község pénztárába befizetendő.

A többi feltételek Orlód községben alólírott irodájában megtekinthetők.

Kelt Orlódon, 1912. évi augusztus 10-én.

Poppovits György,
főjegyző.

980—3.1

MODERN KINÓ a Városi Színházban.

Telefon 131. szám. Telefon 131. szám

Augusztus 16., 17. és 18-án, péntek, szombat és vasárnap:

Folyékony levegő. Természet

A hü állat szíve. Dráma.

A csodás hajnövesztőszer. Komikus.

Polidor libát lop. Komikus.

A ravasz házaló. Komikus.

Zouza. Tragédia 2 felvonásban.

Polaire kisasszonnyal, a híres párisi művésznővel a címszerepben.

Kezdeté este pont 9 órakor. Elsőrendű szalon-zenekar.

Jegyek előre válthatók egész napon át a városi jövedéki hivatalban (színházépület).

Vasárnap d. u. 5 órakor előadás félhelyarakkal.

895 - 100 6

Törökbecsei járás főszolgabírájától.

8558—1912. szám.

977—3.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye törökbecsei járásához tartozó Karlova községben megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

A községi orvos javadalmazása az 1908. évi XXXVIII. t.-c. értelmében 1600 korona évi fizetés, 5—5 évenként megisméllendő — összesen 800 koronára emelkedhető — 200 korona ötödéves korpótlék, szabad lakás és szabályrendelileg megállapított látogatási díjak.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt, valamint nyelvismeretüket is feltüntetve kérvényüket hozzám folyó évi szeptember hó 30-ig nyújtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választás napját később fogom meghatározni.

Törökbecsén, 1912. évi augusztus 12-én.

Báró dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

Garçon lakás

mely áll egy udvari és egy utcai külön bejárattal, elegánsan butorozott, egymásba nyíló szobából, — kiadó Melencei-utca 289/7. sz. a.

Menczer Lipót házában.

741—x.19

Háziszolga

azonnali belépésre

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

925—x.8

„SPERBER” AUTOMOBILOK

a legjobbak,

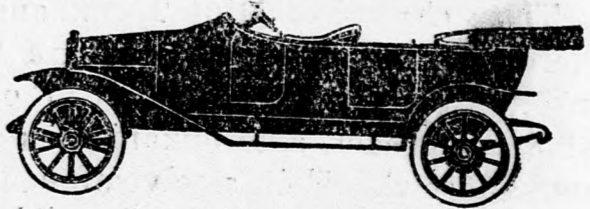
a legtartósabbak és

a legolcsóbbak.

6—18 Hp. 30—75 km. óránként.

2, 3, 4, 5 és 6 üléses kocsik.

Zajtalan járás.

Érdeklődőknek mindennemű felvilágosítással szolgál a „Norddeutsche Automobil-Werke” vezérképviselője Temes-, Torontál-, Bácsbodrog- és Krassószörény megyékben

IFJ. PERISICS ZOLTÁN — NAGYBECSKEREKEN.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskerekén.